

Daruj knihu, daruješ radost!

Vzpomínáte, jak se toto osvědčené heslo občas skvělo ve výlohách socialistických knihkupectví? A ještě jedno bylo trefné - Za dobré vysvědčení, dobrou knihu! Vy si to nepamatujete? Inu, to bylo ještě ve středověku, kdy lidé četli opravdické papírové knihy!

Od malička jsem milovala knížky. O vánocích mě jiné dárky moc nezajímaly. Také jsem mívala dobrá vysvědčení, za která jsem neústupně žádala dobré knihy. A můj otec, také velký čtenář, měl pochopení. Vdávala jsem se s jednou prošívanou dekou a polštářem, ale se třemi kufry knížek. Jejich vůně mne vždycky navnadila k nezřízené konzumaci literárních příběhů, ale také básní a později i odborné literatury. To bylo, ale to už není.

Když jsem začala ztrácet zrak, ztrácela jsem i zájem o čtení. Samozřejmě to začalo knížkami s nejmenšími písmenky, ale postupně jsem se musela zříct veškerého tisku. Tehdy jsem si myslela, že se zhroutím, že tohle mi tedy osud neměl dělat. To není fér brát mi to, z čeho mám na celém světě největší potěšení! Byla jsem stále smutnější a na svou velikánskou knihovnu jsem se snažila nekoukat. Jednoho dne se dostavilo osvícení. Dozvěděla jsem se o zvukových knihách, které se půjčují ve speciální knihovně. Postupně se do toho přimíchal počítač a možnost stahovat si digitalizované knihy a číst je pomocí umělého hlasu v počítači. Tyto knihy sice nevoněly, ale znovu mi otevřely prostor, jehož jsem od raného dětství byla jakousi přirozenou součástí.

Knihovna v našem obýváku mi šla na nervy. Máme dva syny, a ti potřebují spoustu místa. I jejich věci a jejich knížky (považte, mí synové čtou!) potřebují spoustu místa. Kam ale s nimi? Rozuměj, s knihami, nikoliv se syny. Tehdy přišlo první třídění.

Smůla je, že čtenářský vkus mých potomků je od mého naprosto rozdílný. Potomci sice čtou, ale už to, že jsou to kluci, nás čtenářsky dost odcizuje. A jejich dobrodružná literatura stejně jako třeba literatura faktu, se od té mé dost liší. Možná je to generační problém, jehož následkem u nás knížky spíš přibývají, než ubývají.

Dostala jsem nápad. Antikvariát! "jo paní, to si musíte sepsat seznam, kde bude autor, název knihy, rok vydání, vydavatel případně anotace a popis fyzického stavu knihy. A jestli chcete přinést nějakou klasiku nebo něco staršího dvaceti let, tak to nevezmeme v žádném případě. Ale přeci jen - měli bychom zájem o erotickou literaturu ze začátku 20. století."

Nápad druhý: vzala jsem na záda ruksak plný knih a opakovaně je odnesla do nejbližší knihovny. Poprvé byli nadšení, podruhé rádi, potřetí trochu rádi a počtvrté se omluvili, že to nestačí zanést do evidence, tak abych si dala pauzu.

Nápad třetí: v knihovně si půjčuji cedéčka. Při té příležitosti jsem si všimla police s velikou cedulí Čtenáři čtenářům. Tam je možno odložit knížku, kterou už nechcete. Je však slušno si na oplátku vzít jinou knížku, kterou sice taky nechcete, ale uprázdните tak potřebné místo, neboť police je jen jedna, a ani ne dvoumetrová.

Zdalo se, že nápady mi pomalu docházejí. Pár kilo knížek dostali do Domova důchodců, ale polovička obyvatel špatně vidí, takže také žádné velké nadšení se nekonalo.

Až jednou: Notně přšelo. Schovala jsem se pod střechou pražské autobusové zastávky a všimla jsem si igelitky, ve které byly nějaké časopisy. Okamžitě se mi v hlavě rozsvítilo a už jsem věděla, co udělám.

Nápad čtvrtý: Nikdy nezahazujte igelitky, poručila jsem rodině. Můžou se vždycky hodit. A hodily se. Do igelitky se vejde zhruba šest knih. Kamkoliv jsem šla, brala jsem s sebou igelitku s knihami. U autobusové zastávky, někdy i tramvajové, jsem počkala, až tam nikdo nebude a odložila jsem dotyčný předmět na lavičku. Jen jedenkrát se stalo, že na mne někdo volal a běžel za mnou s igelitkou. Chudinka slepá, zapomněla si na lavičce knížky, myslel si asi ten dotyčný. A tak jsem půl roku obcházela zastávky - ovšemže jen ty kryté - a odkládala igelitky s knížkami. V hlavě jsem nesla dávné heslo - daruj knihu, daruješ radost.

Bylo teplo, konec června. Kamarádka mne pozvala na grilování, a také se chtěla pochlubit rekonstruovaným domkem v pražské Hostivaři.

"A tady za domem, to, co byla kůlna, je teď zpoloviny Karlova dílna a zpoloviny jeho knihovna. Víš, jak teď zdražili knížky, do Karla vjel nějaký knižní démon, a ten mu velí, aby začal sbírat papírové knížky, kde se dá. A tak teď můj ctihodný manžel vykrádá police s dary čtenářů v knihovnách, chodí do sběren papíru a tam knížky vykupuje za cenu odpadu."

"Zapomněla jsi na mě prásknout," povídá Karel, "jak sbírám knížky na zastávkách MHD. „Představ si, Májo“, osloví mě Karlík zpříma a jeho radost nezná mezí, "jsou lidi, kteří na zastávkách zapomínají časopisy nebo knížky“ a předvádí známý obsah mě známé igelitky. „Co už dneska ti cestující nosí v hlavě?“ mumlá si pro sebe a začíná se do první z nabytých trofejí.

Delicie Nerková
2007